

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 4 września 2014 roku Sąd Rejonowy w Pabianicach oddalił wniosek K. M. o zezwolenie na złożenie do depozytu sądowego rzeczy ruchomych w postaci:

- pompy ciepła (...) (2 szt.),
- pompy ciepła (...) (1 szt.),
- jednostki wewnętrznej Samsung (...) (3 szt.),
- rozdzielacza (...) (3 szt.),
- sterownika Samsung (...) (1 szt.)

o łącznej wartości 41 810 złotych tytułem wykonania zamówienia z września 2013 roku na podstawie faktury PRO-FORMA nr (...) z 4 października 2013 r.

W oparciu o dokumenty złożone wraz z wnioskiem Sąd Rejonowy ustalił, że w fakturze PRO-FORMA nr (...) z dnia 4 października 2013 roku wyszczególniono towary i usługi, wśród których znajdują się jedynie 3 pozycje objęte wnioskiem w niniejszej sprawie. Powyższą fakturą nie jest objęta pompa ciepła (...), ujęta w fakturze PRO-FORMA nr (...) z dnia 21.10.2013 roku, również załączonej do wniosku. Żadną z faktur dołączonych do wniosku nie zostały objęte rozdzielacze (...) (3 szt.). Złożone w sprawie wezwanie do zapłaty z 4.04.2013 r. z dowodem doręczenia nie dotyczy faktury PRO -FORMA nr (...), lecz dwóch innych (późniejszych) faktur. Zaś z pisma zatytułowanego „wyjaśnienie do przesyłki (...)” nie wynika, by dotyczyło ono towarów wymienionych we wniosku, ponieważ w ogóle nie zawiera specyfikacji towarów, ani żadnych danych konkretyzujących przesyłkę.

Sąd I instancji wskazał na przepisy art. 467 k.c., art. 463 k.c., art. 465 k.c. i 486 § 1 k.c. jako możliwe podstawy uzasadniające złożenie przez dłużnika przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego.

W ocenie Sądu Rejonowego K. M. nie wykazała, by wszystkie rzeczy ruchome wymienione we wniosku były tożsame ze wskazanymi w treści faktury PRO-Forma nr (...) z dnia 4.10.2013 r., w związku z czym nie było możliwe ustalenie istnienia kompatybilności rzeczy oznaczonych w fakturze z tymi, o których złożenie do depozytu wnioskodawczyni wniosła. Wnioskodawczyni nie udowodniła również, że uczestnik odmówił przyjęcia towaru i wydania pokwitowania.

Sąd Rejonowy podkreślił, iż wprawdzie w oparciu o treść art. 693¹ k.p.c. w postępowaniu o złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego sąd nie bada prawdziwości twierdzeń zawartych we wniosku ograniczając się do oceny, czy według przytoczonych okoliczności złożenie do depozytu sądowego jest prawnie uzasadnione, niemniej jednak ciężar wykazania, że wierzyciel zachował się w jeden ze sposób wskazanych w art. 486 § 2 k.c., zgodnie z art. 6 k.c. spoczywa na dłużniku. Wnioskodawczyni nie wykazała, że wierzyciel uchylił się od przyjęcia zaoferowanego świadczenia i odmówił dokonania czynności, bez której świadczenie nie może być spełnione bądź oświadczył dłużnikowi, że świadczenia nie przyjmie, przez co popadł w zwłokę.

Apelację od powyższego postanowienia wniosła K. M. zaskarżając je w całości. Zarzuciła naruszenie prawa procesowego:

- art. 693¹ k.p.c. polegające na jego niezastosowaniu, a wyrażające się w dokonaniu badania zasadności złożenia przedmiotu do depozytu sądowego na podstawie oceny prawdziwości twierdzeń zawartych we wniosku, podczas gdy zgodnie z naruszonym przepisem Sąd winien ograniczyć się wyłącznie do oceny, czy według przytoczonych okoliczności złożenie do depozytu jest prawnie uzasadnione, a nie badać prawdziwość twierdzeń zawartych we wniosku, co do których Sąd winien założyć, że są prawdziwe;

- art. 316 § 1 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c. polegające na zupełnym pominięciu dowodu w postaci faktury PRO-Forma nr (...) z dnia 21 października 2013 r. i uznanie, że skoro przedmiot wymieniony w punkcie 2 wniosku nie został ujęty na fakturze PRO-Forma nr (...) z dnia 4 października 2013 r., to wniosek o złożenie do depozytu w stosunku do tego przedmiotu jest bezprzedmiotowy, podczas gdy przedmiot z punktu 2 został ujęty na fakturze PRO-Forma nr (...) z dnia 21 października 2013 r., stanowiącej załącznik do wniosku;

- art. 514 § 1 k.p.c. poprzez zaniechanie wezwania wnioskodawcy do złożenia niezbędnych wyjaśnień na posiedzeniu sądowym bądź oświadczeń na piśmie w sytuacji, gdy Sąd powziął wątpliwości dotyczące przedmiotu wymienionego w punkcie 4 wniosku, czyli rozdzielacza (...), błędnie oznaczonego we wniosku numerem modelu (...), gdyż zarówno wniosek, jak i faktura PRO-Forma nr (...) z dnia 4 października 2013 r. wskazują tożsamą nazwę urzędnika oraz ilość, co wskazywało na wysokie prawdopodobieństwo omyłki pisarskiej popełnionej we wniosku o złożenie do depozytu, w związku z czym Sąd winien podjąć działania w celu usunięcia zaistniałych wątpliwości.

Skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez uwzględnienie apelacji i zezwolenie na złożenie przedmiotów objętych wnioskiem z dnia 26 czerwca 2014 roku do depozytu sądowego, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Pabianicach.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Jakkolwiek apelacja zarzuca naruszenie przepisów prawa procesowego, to jednak ustalenia faktyczne, poczynione przez Sąd Rejonowy nie zostały zakwestionowane. Sąd Okręgowy w całości je podziela i przyjmuje za własne.

W rozpoznawanej sprawie podstawą prawną wniosku jest przepis art. 486 k.c., który zezwala dłużnikowi na złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego w razie zwłoki wierzyciela. Pojęcie zwłoki wierzyciela zdefiniowano w art. 486 § 2 k.c., zgodnie z którym wierzyciel dopuszcza się zwłoki, gdy bez uzasadnionego powodu bądź uchyla się od przyjęcia zaoferowanego świadczenia, bądź odmawia dokonania czynności, bez której świadczenie nie może być spełnione, bądź oświadcza dłużnikowi, że świadczenia nie przyjmie. Zwłoka wierzyciela zachodzi więc wtedy, gdy opóźnienie wykonania zobowiązania następuje bez uzasadnionego powodu i z przyczyn obciążających wierzyciela. Przyczyny te muszą mieć kwalifikowany charakter, chodzi bowiem wyłącznie o te, wyczerpująco wymienione w art. 486 § 2 k.c. Są one związane z brakiem niezbędnego współdziałania ze strony wierzyciela przy wykonywaniu zobowiązania, do którego wierzyciel jest zobowiązany na mocy art. 354 § 2 k.c. Do zwłoki wierzyciela może dojść wówczas, gdy dłużnik zobowiązany jest do świadczenia wymagającego chociażby minimalnego współdziałania ze strony wierzyciela, na przykład pod postacią przyjęcia zaoferowanego świadczenia. Powinności wierzyciela nie mają za przedmiot jego własnego świadczenia, lecz przyporządkowane są funkcjonalnie realizacji całego stosunku zobowiązaniowego i mają umożliwić spełnienie świadczenia dłużnikowi (K. Zagrobelny, Glosa do wyroku SN z dnia 28 lipca 1999 r., II CKN 552/98, OSP 2001/1/1).

Ciężar dowodu co do tego, że wierzyciel zachował się w jeden ze sposobów wskazanych w art. 486 § 2 k.c. spoczywa na dłużniku zgodnie z art. 6 k.c. Jednakże zgodnie z art. 693¹ k.p.c., w postępowaniu o złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego sąd nie bada prawdziwości twierdzeń zawartych we wniosku, ograniczając się do oceny, czy według przytoczonych okoliczności złożenie do depozytu jest prawnie uzasadnione (orzeczenie SN z dnia 23 czerwca 1938 r., C II 728/38, (...), uchwała SN z dnia 5 grudnia 1986 r., III CZP 62/86, OSNCP 1987/10/146, postanowienie SN z dnia 11 lipca 1996 r., III CRN 18/96, Prok. i Pr. 1996/12/45). Sąd dokonuje oceny złożonego wniosku tylko pod względem formalno-technicznym oraz w celu ustalenia, czy złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu jest dopuszczalne (uchwała Sądu Najwyższego z 19 maja 1951 r., C 27/51, NP (...)). Spod kognicji sądu wyłączone jest badanie rzeczywistego stanu faktycznego sprawy. Sąd nie posiada więc uprawnienia do badania, czy złożenie do depozytu jest rzeczywiście uzasadnione pod względem materialnoprawnym i nie może rozstrzygać żadnych sporów w tym przedmiocie (T. Demendecki [w:] A. Jakubecki (red.), KPC. Komentarz, e-lex 2014).

Apelacja w niniejszej sprawie skupia się w istocie na zarzucie naruszenia powyższego przepisu. Według skarżącej Sąd Rejonowy, wbrew powołanej normie prawnej, dokonał oceny prawdziwości jej twierdzeń zawartych we wniosku

i – wykraczając poza kognicję oznaczoną w omawianym przepisie – oddalił wniosek uznając, że okoliczności go uzasadniające nie zostały udowodnione. Jakkolwiek skarżąca trafnie odczytuje treść normy zawartej w art. 693¹ k.p.c., to jednak zgłoszony przez nią zarzut nie mógł odnieść spodziewanego skutku, ponieważ Sąd I instancji nie naruszył przepisu art. 693¹ k.p.c.

Wniosek o zezwolenie na złożenia świadczenia (w realiach rozpoznawanej towarów objętych wskazaną we wniosku fakturą pro forma) do depozytu sądowego oparty jest na twierdzeniu, że doszło do zwłoki wierzyciela. Zgodnie więc z wymaganiami określonymi w art. 693 pkt 2 k.p.c., rzeczą wnioskodawczyni było przytoczenie we wniosku wszystkich okoliczności go uzasadniających. Z wniosku powinno więc wynikać, jakie obowiązki – w ramach wiążącego strony stosunku umownego – ciążyły na (...) z siedzibą w B.: kiedy i na jakich warunkach Spółka miała obowiązek odebrać zamówione towary. Zauważyć należy, że ani z treści wniosku, ani z dołączonych do niego dokumentów nie wynika, jaka była treść umowy zawartej pomiędzy wnioskodawczynią i uczestnikiem. Dołączone faktury pro forma wskazują jedynie na rodzaj i ilość zamówionego towaru. Na ich podstawie nie można określić, jakie były obowiązki (poza zapłatą ceny wskazanej na fakturach) kupującego. Nie wiadomo, kiedy, gdzie i w jaki sposób miały być dostarczone zamówione towary i czy w związku z tym ich nieodebranie przez uczestnika stanowi naruszenie umówionych warunków umownych, a tym samym jest zwłoką wierzyciela w rozumieniu art. 486 § 2 k.c. Sąd Rejonowy trafnie zwrócił uwagę na powyższą kwestię, podkreślając w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, że dłużnik (wnioskodawczyni) nie wykazał, by zaoferował wierzycielowi spełnienie świadczenia zgodnie z objętą wnioskiem fakturą PRO-Forma nr (...) z dnia 4 października 2013 r.

Odnosząc się do pozostałych zarzutów apelacji wskazać należy, że apelująca popada w sprzeczność. Z jednej strony wskazuje na ograniczenie kognicji Sądu do badania treści wniosku i przytoczonych w nim twierdzeń, z drugiej oczekuje ich konfrontacji z dołączonymi dokumentami i przeprowadzenia postępowania w celu wyjaśnienia ewentualnych nieścisłości pomiędzy wnioskiem i treścią dokumentów.

Nie jest zatem uprawnione stanowisko skarżącej co do obowiązku Sądu I instancji wezwania jej do złożenia wyjaśnień na posiedzeniu sądowym bądź na piśmie w sytuacji, gdy Sąd powziął wątpliwości dotyczące przedmiotu wymienionego w punkcie 4 wniosku (rozdzielacza (...)). Podstawowym obowiązkiem sądu w tym postępowaniu jest ustalenie, czy twierdzenia przedstawione przez wnioskodawcę we wniosku lub na późniejszym etapie postępowania mogą stanowić podstawę do złożenia przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego. Jedynie w razie nieprecyzyjności treści wniosku na sądzie ciąży powinność dążenia do wyjaśnienia wątpliwości przez zobowiązanie wnioskodawcy do złożenia stosownych oświadczeń (art. 514 § 1 k.p.c.). Ze względu na bezwzględnie obowiązujący zakaz, niedopuszczalne jest przeprowadzenie w tym zakresie postępowania dowodowego. Wyłącznie twierdzenia wnioskodawcy są podstawą do wydania orzeczenia w przedmiocie złożenia przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego. Wymaga się, aby twierdzenia wnioskodawcy były konkretne i dawały podstawę do sprawdzenia przez sąd, czy przepisy prawa mogą uzasadniać przyjęcie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego (T. Demendecki [w:] A. Jakubecki (red.), KPC. Komentarz, e-lex 2014). Z tak opisanych obowiązków wnioskodawczyni nie wywiązała się. Mając powyższe na uwadze, nie można przyjąć iż doszło do naruszenia przez Sąd Rejonowy przepisu art. 514 § 1 k.p.c.

Zupełnie bezzasadny jest zarzut naruszenia przepisu art. art. 316 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. polegający na pominięciu dowodu w postaci faktury PRO-Forma nr (...) z dnia 21 października 2013 r. Wbrew wywiodom apelacji, wniosek o złożenie do depozytu sądowego pompy ciepła ujętej w powyższej fakturze jest bezprzedmiotowy. W tym miejscu należy przypomnieć uzasadnienie wniosku. Z twierdzeń samej wnioskodawczyni wynika, że odstąpiła od umowy w zakresie dwóch faktur PRO - Forma nr (...) i PRO - Forma nr (...) z powodu braku zapłaty za urządzenia w nich wskazane. Skuteczne odstąpienie od umowy powoduje upadek zobowiązania i odpadnięcie obowiązku świadczenia, a jeśli świadczenia zostały spełnione – obowiązek ich zwrotu (art. 494 k.c.). W takiej sytuacji nie ma potrzeby składania świadczenia do depozytu sądowego.

Z powyższych względów, na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Okręgowy oddalił apelację jako bezzasadną.